

Список використаних джерел:

1. Про затвердження «Положення про спеціальну загальноосвітню школу-інтернат (школу, клас) України для дітей з вадами фізичного або розумового розвитку» (13.05.1993). (136). Вилучено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-93>.

DOI 10.36074/10.07.2020.v2.12**ЛІСОВА ПЕДАГОГІКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО СВІДОМОЇ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ****Турок Оксана Степанівна**

ORCID ID: 0000-0002-8113-9869

аспірант спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Кафедра теорії та методики початкової освіти

Мукачівський державний університет, Україна

Глобальні екологічні зміни в сучасному світі набули загрозливого характеру на глобальному та локальному рівнях та мають беззаперечний вплив не лише на природні екосистеми, а також на людське суспільство. На сьогодні стає очевидним, що проблеми екологічного характеру впливають на здоров'я людини, її психічний стан, а також на добробут. Тим більш актуальною стає екологічна освіта різних груп населення, що відображено в міжнародних та національних документах урядів різних країн.

Вивчаючи досвід екологічної освіти Словаччини, ми відзначили той факт, що екологічна освіта не є окремим предметом шкільної програми, а має наскрізний характер та імплементована в різні предмети природничого та гуманітарного циклу. Також значна частина відведена неформальній екологічній освіті, яку здійснюють урядові та неурядові організації. Заслуговує на увагу програма з лісової педагогіки, що здійснюється Національним лісовим центром міста Зволена (Словаччина), основним постулатом якої є «навчання про ліс у лісі». Основою для розробки програми з лісової педагогіки послужили напрацювання німецьких вчених [1], що були доповнені та відкориговані словацькими науковцями. Координатором лісової педагогіки від імені Міністерства сільського господарства та розвитку Національного лісового центру Словацької Республіки є Інститут консультування та освіти лісового господарства. Важливість ролі лісу у вирішенні таких екологічних проблем як зміни клімату, зменшення біорізноманіття, захист води, ґрунтів є беззаперечною. Тож основними цілями лісової педагогіки є підвищення обізнаності про роль лісу для вирішення суспільних проблем, інформування про користь лісів для людини (деревина як поновлювана сировина, виробництво зеленої енергії, лісові плоди, дичини тощо), вибудовувати правильну ціннісну орієнтацію, емоційні стосунки та ставлення громадськості до лісів та заохочувати відповідальні дії у повсякденних ситуаціях, формування ставлення до навколишнього середовища, природи, лісу, створення почуття відповідальності за якість навколишнього середовища, розвиток ключових компетентностей - відповідальності, надійності, мислення та навчання, незалежності та працездатності, вміння вирішувати проблеми, творчості, навичок спілкування, зміцнення таких цінностей, як повага та відповідальність за природу та навколишнє середовище, толерантність, солідарність між поколіннями, соціальні цінності, стосунки з іншими, співпраця, довгострокові дії та глобальне мислення [2].

Заходи з лісової педагогіки проводяться сертифікованими лісовими педагогами (в основному це працівники лісу) та призначені для всіх цільових груп, особливо дітей та молоді. Основними принципами є:

- кваліфікована екологічна освіта, орієнтована на ліс
- фокусування на всіх аспектах стійкості - соціальному, екологічному та економічному
- сприяння розумінню, взаємодії та зв'язку відносин людей з навколишнім середовищем в контексті сталого розвитку
- ґрунтується на знаннях лісових екосистем та досвіді сталого управління лісом
- цілісний підхід та врахування глобального контексту
- сприяння освіті з питань сталого розвитку (Стратегія ЄС) та співпраці з іншими партнерами, які беруть участь у екологічній освіті чи освіті для сталого розвитку
- активні методи навчання
- повага до лісів, їх пропаганда та представлення як відмінні та здорові місця ("аудиторії") для навчання на свіжому повітрі [2].

Лісова педагогіка як інноваційний метод також використовується у двох успішних освітніх проектах: Дитячий Лісовий університет і «Ліс, схований у книзі», цільовими групами яких є учні початкових та середніх шкіл [3]. Активні методи та форми роботи, що застосовуються в лісовій педагогіці, сприяють позитивному ставленню до природи та мають профілактичний ефект щодо екологічно свідомої поведінки населення.

Досвід лісової педагогіки був апробований нами в українській школі на базі Рахівської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 Рахівської районної ради з 20016 року, зокрема, для проведення засідань та заходів екологічного гуртка, а також під час уроків біології. Вправи даного методу навчання та виховання є надзвичайно практичними та легко адаптуються як до проведення на відкритому повітрі, так і для виконання в класних приміщеннях. Цільовими групами є учні початкової та середньої школи, для яких навчання ігровими методами дає позитивне емоційне забарвлення процесу набуття нових знань і оволодіння навичками. За нашими спостереженнями учні цільових груп відрізняються вищим рівнем розуміння взаємозалежності існуючих зав'язків в екосистемах та більш екологічно свідомою поведінкою в природньому середовищі.

Отже, методи лісової педагогіки широко використовуються у неформальній екологічній освіті Словаччини. Вони є інструментом розвитку навичок сталого способу життя та сприяють вирішенню глобальних цілей ООН до 2030 року. Величезний досвід словацьких колег свідчить про ефективність даного методу щодо покращення стосунків «людина-природа» та сприяє розвитку навичок критичного мислення учнів, вміння аналізувати взаємозв'язки в екосистемах, передбачати наслідки своїх дій, формує екологічно свідому позицію підростаючого покоління. Принципи і форми роботи лісової педагогіки заслуговують на впровадження в екологічну освіту української школи.

Список використаних джерел:

1. Hry v lese (2003). Preklad z nemeckého originálu: Waldspiele. Natur erleben im Lebensraum Wald. PZ Information 15/99 Pädagogisches Zentrum Rheinland Pfalz. Autori: Margit Altenhofen-Krämer, Peter Klöcker, Jürgen Render, Rainer Tempel. Preklad: Ing. Zdena Hudcová. Ústav pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva SR, Zvolen. Вилучено з: https://web.nlcsk.org/wp-content/uploads/2019/11/hry_v_lese.pdf
2. Лісова педагогіка. Lesná pedagogika. Вилучено з: <http://www.lesnapedagogika.sk/portal/>
3. Dana Loyová (2018). Lesná pedagogika – inovatívna metóda neformálnej environmentálnej výchovy. Enviromagazin, (1) s. 17.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>